

Eitt 85 ára minni:

General Gordon fór úr Hvalba á síni feigdarferð

Júst í dag eru 85 ár liðin, síðan General Gordon legði út frá Hvalba 25. februar 1924 og ongantíð spurdist aftur. Við fóru 19 mans. Av hesum vóru teir 11 úr Hvalba. Henda og komandi tvær Miðvikur verður vígd hesum og øðrum sorgarleikum í Suðuroy 1914-1924

Óli Jacobsen
olij@sosialurin.fo

85 ár kann tykjast at vera ein long tíð. Men kortini eru fleiri sum minnst hesa tíðina, og sum eisini kunnu greiða frá henni.

Men tað er greitt, at hesi fólkin fara at fækkast. Tískil hevur høvi verið nýtt til, umframt tær skrivligu keldurnar, sum finnast, at tosa við fólk, sum vara av hesi hending, og sum kunnu greiða frá henni. Her er fyrst og fremst talan um børn hjá teimum sum fórust.

Fyri at lýsa hetta tíðaskeiðið fer í Miðvikuni eisini at verða tikið í aftur tær stóru vanlukurnar, sum hendu í 10 ára skeiðnum 1910-1924 serliga við atlit til Suðuroynna, sum varð hart rakt hesi árin. Tað vóru eisini nógvar vanlukkur við bátum, men tær stóru skipsvanlukurnar hetta skeið vóru hesar:

Í 1914 fórst Robert Miller úr Vági við 11 monnum. Nærri hevur verið greitt frá hesi vanlukku í 100 ára greinini um Diin í Porkeri.

Í 1915 er skaðagrindin í Sandvík, har 14 mans úr Hvalba og Sandvík umkomust.

Í 1916 gongur Ruthland úr Vestmanna burtur við 15 monnum.

Í 1919 ganga tveir bátar úr Hesti burtur. Fyrst sakna teir ein bát, so fer ein annar bátur út at leita. Hann kom heldur ikki aftur. Hestur misti 11 menn hendan dagin.

1920 er eitt vanlukkuár, sum tilsamans kostar 62 mannalív. Kristina ferst við 15 monnum, nógvir av teimum frá Gjógv. Tað er greitt frá hesi vanlukku í røðini vit høvdu í Miðvikuni við Dinnuffu

Tað finst vist eingin mynd av skipinum General Gordon, men her vísa vit mannin Charles George Gordon (1833-1885), sum var ein bretskur generalur. Hann er mest kendur fyri hansara staðfesting av "Gordons Golgata", sum tað Golgata, har Jesus var krossfestur. Tað eru ymsar meiningar um hetta, Svenning av Lofti góðkennir hetta sum rætta Golgata, og tí vitja hansara ferðalag her. General Gordon doyði í sínum bardaga móti trælahandli í Sudan, bert 52 ára gamal. Tað kann sigast, at hann fekk ein ógvusligan enda eins og hetta skip, sum var kallað upp eftir honum

Ferjá frá Gjógv.

Men afturat Kristinu farast tvey suðuroyaskip. Hesi eru Helena við 20 monnum og Karin við 13 monnum.

Í 1922 ferst Norðlýsið úr Fuglafríði á veg til markna við 7 monnum.

Vanlukkuárið 1924

1924 er eisini eitt vanlukkuár. Av skipum norðanfjórðs gongur toftaskipið Anna burtur. Hetta er ein hending, sum er hampiliga væl kend. Hetta er fyrst og fremst orsakað av, at vit vita, hvar hetta hendi, og at líkini av teimum

flestu av manningini komu í kristna jørð í Reykavík. Eisini ger minningarhaldið, sum fiskimannafelagið skipaði fyri í Íslandi í 1999 í gamla kirkjugarðinum í Reykjavík, hendingina kenda. Tað er jú sett ein navnapláta á grøvina. Hetta hevur eisini verið umrøtt í bløðunum.

Umframt fórst hetta árið av suðuroyaskipum General Gordon við 19 monnum og Sjóriddarin við 8 monnum.

General Gordon

Henda umrøðan verður í øvugtari

Soleiðis hava fyrst tey á Tvøroyri, og síðan í Hvalba sæð General Gordon fara út eftir fjørðinum

raðfylgju, so byrjað verður við árinum 1924. Ein skrivlig kelda er Erling Poulsen, sáli, sum gjørdi heilt fitt fyri at fáa niðurskrivað okkara fiskimannasøgu. Vit høvdu nógvar saman, og hann gav mær loyvi til frítt at nýta hansara tilfar, eins og hann eisini fekk nyttu burtur úr tí, sum eg sjálvur skrivaði.

Mortensens menn keyptu í 1923 úr Lysekil í Svøríki eina slupp, ið bar navnið General Gordon.

Hon varð bygd í 1884 í Brixton, var merkt 87 brt, og hon hevði motor.

Poul Michelsen í Búd í Hvalba, ið var búsettur á Sevmýri á Tvøroyri, førði hana hetta árið. Árið eftir fór hann 25. februar av Tvøroyri yvir á Suðurlandið, men General Gordon spurdist ikki aftur. Teir eru komnir nakað nær Íslandi, tá ið teir eru burturgingnir, tí Poul Johannes Beder í Vági, vanliga nevndur Pollurin, førði Lauru tað árið, og teir funnu toppstongina á General Gordon, tá ið teir komu yvir á Suðurlandið. Teir tóku hana inn og høvdu hana heimaftur við sær og kendu, at tað var toppstongin á General Gordon. Hon lá í fleiri ár í kjall-

aranum hjá Pollinum, men tá ið hann fyrra partin av 1930-árunum fekk sær radio, setti hann hana sum radiomastur oman fyri húsini. Seinni datt hon niður, og Torkil Beder, prestur, sonur Pollin, segði, at hann sagaði knappin av henni, men at hann tíverri var blivin burtur.

FF-blaðið: General Gordon er farin

Tað hevur lítið og einki verið at finna í bløðunum í teirri tíðini um forlissið. Táverandi FF-blaðið hevði eina minningargrein, sum var soljóðandi:

"Kann henda, at eg í tí vátu grøv skal sova mín síðsta blund; tó eg elski at ferðast um høv til mína síðstu stund."

So hevur skaldið sungið um hin føroyska fiskimannin, og ivaleyst er tað, at ikki halda hesar vanlukurnar Føroyingar frá at søkja sjógvin.

Og tað er gott, at so er, tað er so í øllum yrki. "Vandi er í hvørjari vælferð!" sigur orðatakið, og satt er tað. Vit eru ongatíð trygg, hvar vit fjakka á foldum. Óhappið,

